

Майові елегії

Іван Франко

I

Весно, ти мучиш мене! Розсипаєшся сонця промінням,
Леготом теплим пестиш, в сині простори маниш!
Хмари вовнисті, немов ті клубочки, шпурляєш по небу
І, мов шовкові нитки, дощ із них теплий снуєш.
Сірую грудку з землі ти підкинеш під небо блакитне,
І в жайворонкову трель грудка розсиплеться вмиць.
Ти журавлиним ключем наvertsаєш нестерпную тугу,
Мрії про вольний простір, щастя далеке моє.
Ти лебединим крилом кришталевії хвилі скородиш —
Чую їх плеск аж у сні на лазуровій ріці.
Бачу, як чайкою ти колихаєшся над глибиною,
Як над широким Дністром гнешся лозою к воді.
Весно, ти мучиш мене! Мільонами кольорів, тонів,
Ліній і творів кричиш: воля, і рух, і життя!
І, мов безсильне стебло в бистрину ту, ти рвеш мою душу,
В серці зів'ялим, черствім будиш нові почуття.
Будиш бажання, яким не сповнитись; освітлюєш пустку;
Ніжно гойдаєш в гілках осамотіле гніздо;
Пильно схиливши лице, роздуваєш погасле огнище;
Свистом від гаю зовеш, наче мій друг молодий.
Ні, не мені вже гулять по тім гаю, мій друже-соколе!
Ні, не мені вже зайцем в зелень пахучу нирять!
Серце тріпочеться ще, і у груді кров б'ється живіше,
Та напосіли літа, давить життя тягота.
Мрії безумні, немов той табун, вигравають по полю,
Гриви на вітер, і ржуть, дзвінко копитами б'ють.
Ах, та се мрії, чуття легкокрилі, барвистії діти,
Але тверда їх рука в поводах цупко держить.
Хвилька — і ляск батога, і жорстоке, понуре "ніколи"...
Праця! І чар весь мине. Весно, ти мучиш мене!

II

Бачив рисунок я десь — і забув уже, де його бачив,
Чий то рисунок був — Бекліна чи Мейсоньє.

Мушля перлова — то віз, а метеликів чвірка — то супряг,
Два аморети малі — то два погоничі їм.
Пурпуром, золотом і ізмарагдом, сапфіром набитий,
Стелиться геть у безмір круто веселчаний шлях.
Поле внизу, непривітна стерня, тогорічне будяччя,
Пара худих шкапенят тягне, зігнувшись, плуг.
За плугом, згорблений тяж і спотілий, орач поступає,
Тисне чепіги грудьми, істиком скибу труча.
Та вже спинили його аморети, вже тягнуть за поли,
Просять і тягнуть, манять в поїзд перловий сідять.
З острахом бідний орач позира на незорану ниву,
На коненята свої, на мозолі на руках.
Але нога вже сама піднялась і не слуха розсудка,
Так і здається — тремтить в поїзд перловий ступить.
Весно, се твій екіпаж! І твоя се вина, коли серце
Ще раз розсудок злама, ще раз зо шляху збіжить.
Так усміхаєсь йому променястий той полет Ікарів,
Навіть Ікара судьба не налякає його.

III

Ні, аморети, мені за погоничів ви вже нездалі:
Надто ви, хлопці, палкі, надто в їзді нетривкі.
Надто бурливі у вас поривання: раз блисків, пожежі,
А за хвилину вам бур, громів і трусу давай.
Надто, голубчики, ви патетичні, засліплені трохи
В своєму власному “я”. Се не до ладу мені.
Я вже старий мореплав, як смакують ті громи і бурі,
Знаю докладно! Нехай робить собі їх Зевес!
Досвідний нуток із мене: що в власному “я” там таїться
На болотистому дні — знаю, голубчики, й се!
Черепи стовчених мрій, кістяки неоправданих планів,
Зломки дрібних пожадань, трупи обманних надій.
Ах, а крім того, гидкі слимаки самолюбства, медузи
Зависті, хроби гризот, кефалоподи підлот.
Ні, аморети, не вас за погоничів взять я бажаю:
Сонце, погоду люблю, ясність і радісний сміх.
Хай уже лучче дідусь, сміхотворець отой бородатий,
Супряг летючий жене, золотосяйний гумор.
Нам ні пощо поспішати — не втече від нас чорна могила;
Нам нікого проклинати, нам нікому докорять.

Пристрасті в нас уляглись, скороспілки ілюзій обпали,
З ран, що життя завдало, ще хіба шрами болять.
Та з життєвої борні ми не вийшли каліками: серце
Не відучилось любити, іскри не згасли в очах.
Нумо ж, дідусю! Хапай за ті поводи, з променю ткані,
На романтичній візку в край реалізму майнем!
Сонцем маєвим нехай наше слово заблісне, заграє,
Жаль наш маєвим дощем хай на лани капотить.
Наша любов, мов маєва погода, хай гріє-голубить,
Гнів наш хай буде мов грім, що лиш міазми вбива,
Але ненависть гонім і зневіру далеко від себе!
Біль наш і сумнів на сміх, слізьми облитий, змінім.